

DENİZLİ
SERBEST MUHASEBECİ
MALİ MÜŞAVİRLER ODASI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÜZÜNCÜ YILI

ENFLASYON DÜZELTMESİ

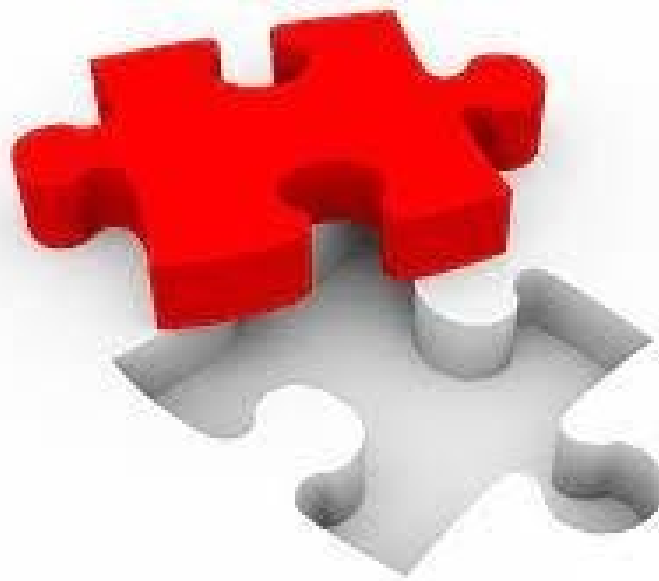
İrfan VURAL

Yeminli Mali Müşavir

irfan.vural@bakis.com.tr

YENİDEN DEĞERLEME VE ENFLASYON DÜZELTMESİ İLE İLGİLİ MEVZUATTAKİ GELİŞMELER:

5024 sayılı Yasa öncesindeki durum:

(30 Aralık 2003 Tarihli Resmi Gazete Sayı: 25332)

LIFO

(VUK md. 274)

Yeniden

**Maliyet
Artış Fonu**
(GVK md. 38/4,5)

5024 sayılı Kanun ile değiştirilen VUK'un mükerrer 298 inci maddesi (Enflasyon Düzeltmesi)

(Değişik: 17/12/2003-5024/2 md.)

1. Kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri fiyat endeksindeki artışın, içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde % 10'dan fazla olması halinde malî tablolarını enflasyon düzeltmesine tâbi tutarlar. Enflasyon düzeltmesi uygulaması, her iki şartın birlikte gerçekleşmemesi halinde sona erer.

Kapsama giren mükellefler, geçici vergi dönemlerinin sonu itibarıyla malî tabloları düzenlemek ve enflasyon düzeltmesi yapmak zorundadırlar.

• • •

VUK Geçici 25 inci madde:

*31.12.2003 tarihli bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetler aşağıdaki hükümlere göre, bu maddede hüküm bulunmayan hallerde ise Vergi Usul Kanununun bu Kanunla değişik mükerrer 298 inci maddesinde yer alan hükümlere göre **düzeltilir:***

• • •

31.12.2003

YIL SONU	ÜFE/Yİ-ÜFE
2004	15,35
2005	2,66
2006	11,58
2007	5,94
2008	8,11
2009	5,93
2010	8,87
2011	13,33
2012	2,45

YIL SONU	ÜFE/Yİ-ÜFE
2013	6,97
2014	6,36
2015	5,71
2016	9,94
2017	15,47
2018	33,64
2019	7,36
2020	25,15
2021	79,89

7144 Sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle eklenen geçici madde; (Yürürlük: 25.05.2018)

Geçici Madde 31

7326 sayılı Kanununun 11 inci maddesiyle eklenen fıkra; (Yürürlük: 09.06.2021)

Geçici Madde 31/son fıkra

*Birinci fıkrada sayılan mükellefler bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla aktiflerine kayıtlı bulunan **taşınmazlar ile amortismanına tabi diğer iktisadi kıymetlerini** (sat-kirala-geri al işlemine veya kira sertifikası ihracına konu edilen taşınmaz ve iktisadi kıymetler hariç) 31/12/2021 tarihine kadar yukarıda yer alan kapsam, şart ve hükümlere uymak koşuluyla yeniden değerleyebilirler.*

7338 sayılı Kanununun 52 nci maddesiyle eklenen geçici madde; (Yürürlük: 1.1.2022)

Geçici Madde 32

**7338 sayılı Kanununun 31 inci maddesiyle eklenen
geçici madde; (Yürürlük: 1.1.2022)**

Mükerrer Madde 298/Ç
(Sürekli Yeniden Değerleme)

7352 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle eklenen geçici madde; (Yürürlük: 29.01.2022)

Geçici Madde 33

- *Geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere 2021 ve 2022 hesap dönemleri ile 2023 hesap dönemi geçici vergi dönemlerinde mükerrer 298 inci madde kapsamındaki enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz.*
- *31/12/2023 tarihli mali tablolar, enflasyon düzeltmesi şartlarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulur.*
- *Yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı geçmiş yıllar kâr/zararı hesabında gösterilir. Bu şekilde tespit edilen geçmiş yıl kârı vergiye tabi tutulmaz, geçmiş yıl zararı zarar olarak kabul edilmez.*

YENİDEN DEĞERLEME / ENFLASYON DÜZELTMESİ

**TEK SEFERLİK YENİDEN
DEĞERLEME**

(VUK geçici 31. madde)

**TEK SEFERLİK YENİDEN
DEĞERLEME**

(VUK geçici 32. madde)

**ENFLASYON
DÜZELTMESİ**

(VUK mükerrer 298/A)

**SÜREKLİ YENİDEN
DEĞERLEME**

(VUK mükerrer 298/Ç)

ENFLASYON DÜZELTMESİ

(VUK Mükerrer 298/A)

Enflasyon Düzeltmesinin Mahiyeti

Genel anlamda enflasyon düzeltmesi, paranın satın alma gücündeki değişmeler nedeniyle gerçek durumu ifade edemeyen mali tabloların, **gerçek durumu ifade eder hale gelmelerini sağlamak üzere düzeltme işlemine tabi tutulmasıdır.**

213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasında enflasyon düzeltmesi, "**mali tablonun ait olduğu tarihteki satın alma gücü cinsinden hesaplanması**" şeklinde tanımlanmıştır.

Enflasyon düzeltmesi ile ilgili olarak 5024 sayılı Kanun ikili bir yaklaşım getirmiştir.

1/1/2004 tarihinden sonra
düzenlenecek mali tabloların
düzeltilmesine ilişkin süreklilik arz
eden ve düzeltme işlemine ilişkin
ana esasların belirlendiği
hükümler.
(VUK mükerrer 298/A)

31/12/2003 tarihli
bilançonun
düzeltilmesine ilişkin
hükümler.
(VUK geçici 25 inci
madde)

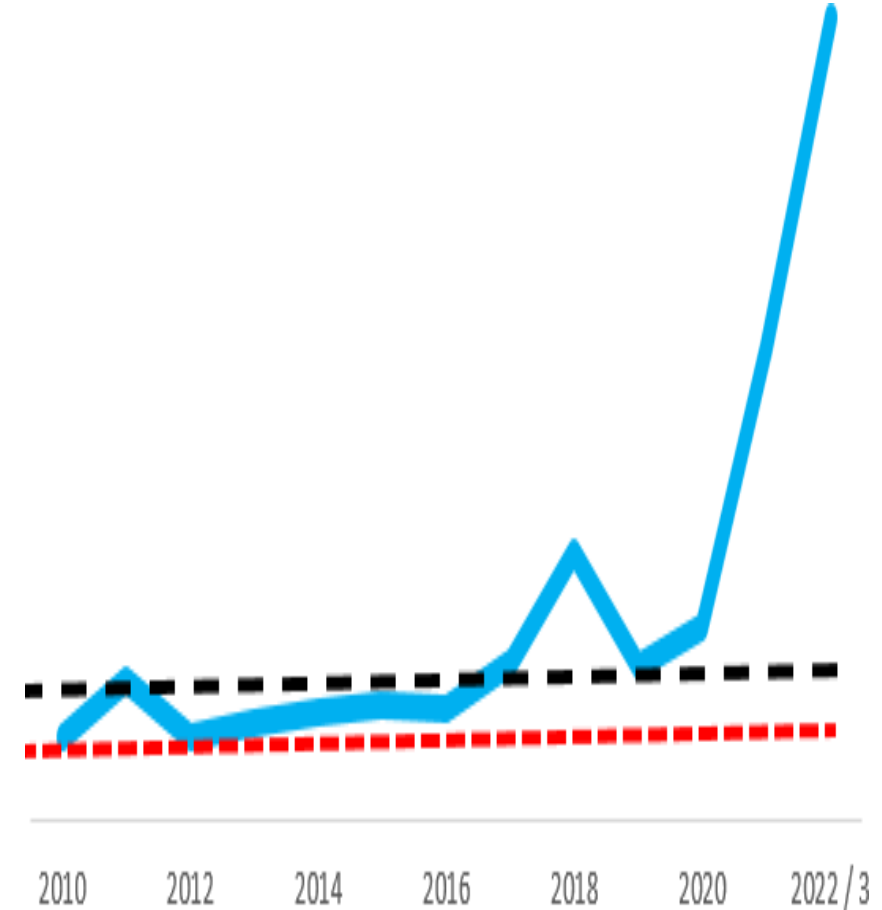
Enflasyon Düzeltmesinin Şartları

Kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri fiyat endeksindeki artışın,

- içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde **%100'den ve***
- içinde bulunulan hesap döneminde **% 10'dan fazla olması,***

halinde malî tablolarını enflasyon düzeltmesine tâbi tutarlar.

Enflasyon düzeltmesi uygulaması, her iki şartın birlikte gerçekleşmemesi halinde sona erer.

VUK Geçici 33 üncü madde:

Geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere 2021 ve 2022 hesap dönemleri ile 2023 hesap dönemi geçici vergi dönemlerinde mükerrer 298 inci madde kapsamındaki enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz.

31/12/2023 tarihli mali tablolar, enflasyon düzeltmesi şartlarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulur. Yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı geçmiş yıllar kâr/zararı hesabında gösterilir. Bu şekilde tespit edilen geçmiş yıl kârı vergiye tabi tutulmaz, geçmiş yıl zararı zarar olarak kabul edilmez.

31.12.2023

Enflasyon Düzeltmesi Yapacak Olanlar

- Enflasyon düzeltmesi, **kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri tarafından** yapılır.
- Kazançlarını işletme hesabı esasına (zirai işletme hesabı dâhil) göre tespit eden mükellefler ile serbest meslek kazanç defteri tutan serbest meslek erbabı mükellefler enflasyon düzeltmesi yapamazlar. **Ancak, bunlar, sadece, amortismanına tâbi iktisadi kıymetlerini bu Tebliğe göre düzeltilmiş tutarları üzerinden amortismanına tâbi tutabilirler.**

Düzeltilme İşlemine Tabi Tutulacak Mali Tablolar

- Enflasyon düzeltilmesi yapmak zorunda olan mükelleflerce, mali tablolardan **sadece bilanço enflasyon düzeltilmesine tabi tutulur.**
- Düzeltilme şartlarının devam etmesi halinde izleyen **geçici vergi dönem sonu bilançoları da** düzeltilme işlemine tabi tutulur.

DÜZELTME İŞLEMİ

Öncelikle 2023 hesap dönemi sonuna ait bilanço, enflasyon düzeltmesine ilişkin hükümler **göz önünde bulundurulmaksızın** düzenlenecektir.

2023 hesap dönemi sonuna ait bilanço için geçerli olmak üzere enflasyon düzeltmesi yapılacak ve **2023 hesap dönemine ait vergi matrahı, düzeltilme öncesi mali tablolarına göre tespit edilen kârlar üzerinden hesaplanacaktır.**

2023 hesap dönemi sonunda düzenlenen bilanço her halükarda enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır.

Enflasyon düzeltmesi işlemleri / adımları:

- ✓ Bilançodaki parasal olmayan kıymetlerin tespit edilmesi.
- ✓ Tespit edilen parasal olmayan kıymetlerin düzeltmeye esas tutarlarının belirlenmesi.
- ✓ Düzeltmeye esas tarihlerin ve düzeltme/taşıma katsayılarının belirlenmesi.
- ✓ Düzeltmiş tutarların hesaplanması ve enflasyon farklarının kayıtlara alınması.
- ✓ Parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmiş değerleriyle, parasal kıymetlerin ise düzeltmeye tabi tutulmaksızın mali tabloda gösterilmesi.

Bilançoda Düzeltme İşlemine Tabi Tutulacak Kıymetler

AKTİF	PASİF
PARASAL VARLIKLAR	PARASAL KAYNAKLAR
PARASAL OLMAYAN VARLIKLAR	PARASAL OLMAYAN KAYNAKLAR

Parasal kıymetler (parasal varlıklar ve parasal kaynaklar) enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz. Zira bilançoda görünen parasal kıymete ait değer, bilanço tarihi itibarıyla o kıymetin satın alma gücünü de göstermektedir.

Ancak bilançoda görünen parasal olmayan kıymetlere ait değerler, bilanço tarihi itibarıyla bu kıymetlerin satın alma gücünü gösteren değerler olmadığından, bilançonun enflasyonun etkilerinden arındırılmasını teminen parasal olmayan kıymetler (parasal olmayan varlıklar ve parasal olmayan kaynaklar) enflasyon düzeltmesine tabi tutulur.

PARASAL KIYMETLER

Tebliğe Göre: 89 ADET HESAP

100	101	102	103	108	111	112	120	121	122
124	126	128	131	132	133	135	137	138	179
181	190	191	192	193	195	196	197	220	221
222	224	226	231	232	233	235	237	243	246
269	279	281	291	292	295	300	301	302	303
304	305	308	320	321	322	326	331	332	333
335	337	360	361	368	371	381	391	392	393
397	400	401	401	405	407	408	420	421	422
426	431	432	433	437	438	481	492	493	

PARASAL OLMAYAN KIYMETLER

Tebliğe Göre: 37 ADET HESAP

110	150	151	152	153	157	159	170	180	240
242	245	250	251	252	253	254	255	257	258
259	260	261	262	263	264	268	271	272	278
280	294	340	350	380	440	480			

Öz sermaye kalemleri parasal olmayan kıymet midir?

- Nevi itibarıyla iktisadi işletmelere dâhil bulunan kıymetlerden parasal ve parasal olmayan kıymetler Tebliğ taslağı eki listelerde (EK 1 ve EK 2) yer almaktadır.
- Söz konusu listelerde öz sermaye kalemlerine yer verilmemekle birlikte, **aksi hüküm olmamak şartıyla**, bu uygulamada öz sermaye kalemleri "parasal olmayan kıymet" olarak kabul edilecektir.

Düzeltilme Katsayısı

$$\text{Düzeltilme Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Fiyat Endeksi}}{\text{Düzeltilmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkin Fiyat Endeksi}}$$

Bilançonun düzeltilmesi sonucu hesaplanan tutarlar, izleyen dönemde enflasyon düzeltilmesi yapıp yapılmayacağına bakılmaksızın, **izleyen dönemin başlangıç değerleri olarak dikkate alınır.**

VUK Mükerrer 298/A-7

- Enflasyon düzeltmesi uygulanmayan bir hesap döneminden sonra enflasyon düzeltme şartlarının yeniden oluşması halinde; enflasyon düzeltmesi yapılan en son dönemden başlamak üzere enflasyon düzeltmesi yapılır.
- **Bu şekilde belirlenen geçmiş yıl kârı vergiye tâbi tutulmaz, geçmiş yıl zararı zarar olarak kabul edilmez.**
- Ancak, matrahın tespitinde geçmiş yıl malî zararları mukayyet değerleri ile dikkate alınır.
- **Birikmiş amortismanlar, ait oldukları kıymetin bilanço tarihindeki değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı dikkate alınarak düzeltilir.**

Düzeltilme ve Kayıt Zamanı

- Enflasyon düzeltilmesi söz konusu (geçici veya yıllık) dönemlere ait **beyannamelerin verilme tarihine kadar yapılır, düzeltilmenin yapıldığı tarih itibarıyla yasal defter kayıtlarına intikal ettirilir** ve hesap dönemi beyannamesine düzeltilmiş bilançolar da eklenir.
- Enflasyon düzeltilme şartlarının devamına bağılı olarak, müteakip hesap dönemlerinde, **geçici vergi dönemleri beyannamelerine düzeltilmiş bilançolar da eklenir**. Müteakip hesap dönemlerinde (geçici vergi dönemleri dahil) düzeltilme işlemleri ve düzeltilme işlemlerinin yasal defterlere kayıtları ilgili dönemlere ait beyannamelerin verilme tarihine kadar yapılır.

Düzeltilme sonucunda;

- Düzeltilme sonucu bulunan tutarlar, izleyen dönemde enflasyon düzeltilmesi yapıp yapılmadığına bakılmaksızın, **izleyen dönemin başlangıç değerleri olarak dikkate alınır.**

- Enflasyon düzeltilmesine tâbi tutulan değerlerin elden çıkarılması halinde, **bunlara ilişkin enflasyon düzeltilme farkları maliyet addolunur.**

Örnek:

31.12.2023 tarihli bilanço (düzeltme öncesi)

BANKA	400.000,00	BANKA KREDİLERİ	700.000,00
ALICILAR	500.000,00	SATICILAR	600.000,00
BİNALAR	1.000.000,00	SERMAYE	500.000,00
DEMİRBAŞLAR	300.000,00	Y.D. FONU	150.000,00
B. AMORTİSMAN	- 200.000,00	Y.YEDEKLER	50.000,00
	2.000.000,00		2.000.000,00

1. Adım:

Mali tabloda yer alan kıymetlerden hangilerinin parasal olmayan kıymet olduğu tespit edilecektir.

<u>Parasal Kıymetler</u>	<u>Parasal Olmayan Kıymetler</u>
Kasa	Binalar
Alıcılar	Demirbaşlar
Banka Kredileri	Birikmiş Amortismanlar
Satıcılar	Sermaye
	Yasal Yedekler

2. Adım:

Tespit edilmiş parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarları bulunacaktır.

3. Adım:

Parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmiş tutarları bulunacaktır. (Her bir parasal olmayan kıymet için DÜZELTME KATSSAYILARI bulunarak, düzeltmeye esas değer ile çarpılır. Birikmiş amortismanların düzeltilmesi, ilgili olduğu varlığın düzeltme sonucu artış oranına göre uygulanır.)

Düzeltilme farklarının aşağıdaki gibi olduğu varsayıldığında;

Binalar için:	600.000,00
Demirbaşlar için:	200.000,00
Birikmiş Amortismanlar için:	170.000,00
Sermaye için:	400.000,00
Yasal Yedekler için:	30.000,00

Söz konusu bu farklara ait yevmiye defteri kayıtları da aşağıdaki gibi olacaktır.

Binalar (Enflasyon Farkı)		600.000,00	
	Enflasyon Düzeltme Hesabı		600.000,00
Demirbaşlar H. (Enflasyon Farkı)		200.000,00	
	Enflasyon Düzeltme Hesabı		200.000,00
Yeniden Değ. Fonu H.		150.000,00	
	Enflasyon Düzeltme Hesabı		150.000,00
Enflasyon Düzeltme Hesabı		170.000,00	
	B. Amortismanlar H. (Enflasyon Farkı)		170.000,00
Enflasyon Düzeltme Hesabı		400.000,00	
	Sermaye (Enflasyon Farkı)		400.000,00
Enflasyon Düzeltme Hesabı		30.000,00	
	Yasal Yedekler (Enflasyon Farkı)		30.000,00

Bu kayıtlara göre ENFLASYON DÜZELTME hesabının alacak kalanı (950.000 – 600.000 =) 350.000 TL olacaktır.

B		ENFLASYON DÜZELTMESİ HESABI		A	
Sermaye E. F.	400.000,00	Binalar E.F.	600.000,00		
Birikmiş Amortismanlar E. F.	170.000,00	Demirbaşlar E. F.	200.000,00		
Yasal Yedekler E. F.	30.000,00	Yeniden Değerleme Fonu	150.000,00		
	600.000,00		950.000,00		

HESABIN ALACAK BAKİYESİ: 350.000 TL

Söz konusu 350.000 TL tutarındaki alacak kalanı
Geçmiş Yıllar Kar/Zarar Hesabına devredilerek
kapatılacaktır.

4. Adım:

Son adım bilançonun düzeltilmiş değerleriyle ifade edilmesidir. Yeni değerlerin bilançoda yer alması ile düzeltilmiş bilanço denkliği aşağıdaki gibi oluşacaktır.

31.12.2023 tarihli bilanço (düzeltme sonrası)

BANKA	400.000,00	BANKA KREDİLERİ	700.000,00
ALICILAR	500.000,00	SATICILAR	600.000,00
BİNALAR	1.600.000,00	SERMAYE	900.000,00
DEMİRBAŞLAR	500.000,00	Y.YEDEKLER	80.000,00
B. AMORTİSMAN	- 370.000,00	GEÇMİŞ YIL KARLARI	350.000,00
	2.630.000,00		2.630.000,00

PARASAL OLMAYAN KIYMETLERİN ENFLASYON DÜZELTMESİNDE DİKKATE ALINACAK TUTARLARININ BELİRLENMESİ:

- Parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarları belirlenirken bir kısım değerler, parasal olmayan kıymetlerin Vergi Usul Kanunu'un değerlendirme hükümlerine göre bulunan tutarlarından düşülecek ve bu işlemden sonra bulunan miktarlar düzeltmeye esas alınacaktır.

Düzeltmeye esas alınacak tutara ulaşılırken; reel olmayan finansman maliyeti (ROFM), ilgili parasal olmayan kıymetin düzeltmeye esas değerinden düşülmek suretiyle düzeltme işlemi yapılacaktır.

1/1/2024 tarihinden önce ayrılmış ve **sermayeye ilave edilmiş olan yeniden değerlendirme değer artış fonu gibi fonların** sermayeye ilavesi nedeniyle oluşan sermaye artışları, artış olarak dikkate alınmayacak ve bunlar enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacaktır.

Bu tutarlar, geçmiş yıl kârları ve zararları hesabına aktarılarak kapatılacaktır.

Düzeltemeye esas tutar:

- VUK'un mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasına göre enflasyon düzeltmesine tabi tutulan en son bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetler için, **söz konusu bilançoda yer alan düzeltilmiş değerler**,
- VUK'un geçici 31 inci maddesi, geçici 32 nci maddesi ve/veya mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlemeye tabi tutulmuş iktisadi kıymetler için, **en son yapılan yeniden değerlendirme sonrası değerler**

dikkate alınacaktır.

DÜZELTME KATSAYISININ TESPİTİNDE DİKKATE ALINMASI GEREKEN TARİHLER

- Düzeltme işlemini yapabilmek için kullanılması zorunlu olan "Düzeltme Katsayısı"nı belirlemek amacıyla; 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetler için esas alınacak "Düzeltilmeye Esas Tarih" aşağıdaki esaslara göre belirlenecektir:

Düzeltilme Katsayısının Tespitinde Dikkate Alınması Gereken Tarihler - II

- Alış bedeli ile değerilenen menkul kıymetler ve mali duran varlıklar için: **Satın Alma Tarihi**
- İlk madde ve malzeme, ticari mallar, yarı mamul ve mamul stokların maliyetine dâhil edilen unsurlar, yıllara sâri inşaat ve onarım işlerinde maliyeti oluşturan unsurlar, gelecek aylara ve yıllara ait giderler, maddi duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar, maddi olmayan duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar, özel tükenmeye tabi varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar, yıllara sâri inşaat ve onarım hakedişleri ile haklar ve şerefiyeler, özel fonlar (sabit kıymet yenileme fonu, 5520 sayılı Kanununun 5/1-e bendi gereğince oluşturulan fon gibi parasal olmayan kıymet olarak kabul edilen fonlar), kâr yedekleri için: **Defterlere Kayıt Tarihi**

Düzeltilme Katsayısının Tespitinde Dikkate Alınması Gereken Tarihler - III

- Parasal olmayan alınan depozito ve teminatlar ile avanslar, nakit olarak ödenmiş sermaye, hisse senetleri ihraç primleri, hisse senedi iptal karları için: **Tahsil Tarihi**
- Parasal olmayan verilen depozito ve teminatlar ile avanslar için: **Ödeme Tarihi**
- Aynı sermaye olarak konulan kıymetler için: **Mülkiyetin İntikal Ettiği Tarih**
- Kâr yedekleri, geçmiş yıl karları ve net dönem karının, parasal olmayan kıymet olarak kabul edilecek fonların, öz sermaye kalemlerine ait fark hesaplarının sermayeye ilave edilmesi dolayısıyla artırılan sermaye için: **Tescil Tarihi**

Düzeltilme Katsayısının Tespitinde Dikkate Alınması Gereken Tarihler - IV

- Nakdi sermaye karşılığı alınan hisse senetleri için: **Ödeme Tarihi**
- Aynı sermaye karşılığı alınan hisse senetleri için: **Sermaye Olarak Konulan Kıymetlerin Mülkiyetinin İntikal Ettiği Tarih**
- Temettü karşılığı alınan hisse senetleri için: **İştirak Edilen Şirket Sermayesinin Tescil Tarihi**
- Parasal olmayan karşılıklar için: **Bağlı Oldukları İktisadi Kıymet İçin Belirlenen Tarihler.**

Düzeltilme katsayısının belirlenmesinde;

- VUK'un mükerrer 298/A maddesine göre enflasyon düzeltilmesine tabi tutulan en son bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetler için, düzeltilmeye esas tarih olarak **31/12/2004 tarihi,**
- VUK'un geçici 32 ve/veya mükerrer 298/Ç maddesi kapsamında yeniden değerlemeye tabi tutulmuş iktisadi kıymetler için düzeltilmeye esas tarih olarak; **yeniden değerlemenin ilgili olduğu dönemin son günü,**

dikkate alınacaktır.

Kayıtlara giriş tarihi ay olarak belli edilemeyen parasal olmayan iktisadi kıymetler için ilgili kıymetin işletme bünyesine girdiği yılın ilk ayının, kayıtlara giriş tarihi yıl olarak belli edilemeyen iktisadi kıymetler için ise işletmenin hayata geçtiği yılın ilk ayının (işletmenin 2005 yılından önceki bir tarihte kurulmuş olması halinde 2005 yılının Ocak ayı) düzeltilmeye esas tarih olarak dikkate alınması uygun bulunmuştur.

Kayıtlara giriş tarihi ay olarak belli edilemeyen iktisadi kıymetler, 31/12/2023 tarihinden önce meydana gelen (5520 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi ile 193 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde belirtilen ve mukayyet değerleriyle yapılan) devir işlemlerinden geliyor ise enflasyon düzeltilmesine tabi bu nev'i kıymetler için düzeltilmeye esas tarih olarak devir tarihi dikkate alınacaktır.

TOPLULAŞTIRILMIŞ YÖNTEMLERE GÖRE DÜZELTME KATSAYILARI

- Toplulaőtirilmif yöntemler kullanılarak düzeltilebilecek parasal olmayan kıymetler, **stoklarla sınırlıdır**.

213 sayılı Kanunun değerleme ölçütlerine göre stoklar, maliyet bedeli ile değerlenmekte olup, 2023 hesap dönemi sonu itibariyle maliyet bedelleri üzerinden defterlere kayıt tarihlerine göre bulunan düzeltmeye esas tutar ile düzeltme katsayısının çarpılması suretiyle enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaklardır. Ancak, işletmeler, çeşit ve miktar itibariyle önemli tutarlara ulaşan stoklarına ilişkin olarak, düzeltme işleminde gerçek yöntemi uygulayabilecekleri gibi toplulaőtirilmif yöntemlerden herhangi birini de tercih edebileceklerdir. Stokların düzeltilmesinde gerçek yöntemi kullanan mükellefler mümkün olduğunca inebildikleri kadar alt ayrıma giderek düzeltme işlemini gerçekleştireceklerdir. Toplulaőtirilmif yöntemleri seçenler ise mümkün olduğunca inebildikleri her bir alt ayırım itibariyle diledikleri toplulaőtirilmif yöntemi kullanmakta serbesttirler.

Toplulaştırılmış yöntemler

**Basit ortalama
yöntemi**

**Stok devir hızı
yöntemi**

Mükellefler belirtilen bu yöntemlerden herhangi birini seçebileceklerdir.

Toplulaştırılmış yöntemlerin tercih edilmesi halinde mükellefler stokların düzeltmeye esas tutarlarını, düzeltmede esas alınacak tarihlere bağlı kalmaksızın, dönem ortalama düzeltme katsayısı ile veya stok devir hızına göre bulunan düzeltme katsayısı ile çarpmak suretiyle düzeltme işlemini gerçekleştireceklerdir. Toplulaştırılmış yöntemleri uygulamak istemeyenler, uyguladıkları stok değerlendirme yöntemlerine göre tespit ettikleri düzeltmeye esas tutara, düzeltme katsayılarını uygulamak suretiyle enflasyon düzeltmesi yapacaklardır.

“Basit Ortalama Yöntemi”

- **Mali tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin**, bu endeks ile bir önceki geçici vergi döneminin sonundaki fiyat endeksi toplamının ikiye bölünmesi sonucu bulunan endekse bölünmesiyle elde edilen katsayı olarak hesaplanır ve düzeltmeye esas tutar olarak 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan stoklara ait değerler esas alınır.

Dönem Ortalama
Düzeltilme Katsayısı

$$= \frac{\text{Bilançonun ait olduğu aya ait Yİ-ÜFE}}{(\text{Bilançonun ait olduğu aya ait Yİ-ÜFE} + \text{Bilanço günü itibarıyla bir önceki geçici vergi döneminin}^1 \text{ sonundaki Yİ-ÜFE}) / 2}$$

“Stok devir hızı yöntemi”

- “Stok devir hızı yöntemi”nde mükellefler; öncelikle stok devir hızını, sonrasında ortalama stokta kalma süresini hesaplayacaklar ve nihayetinde de 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda görünen stokların hangi aydan kaldığını bulacaklardır. Stokların hangi aydan kaldığı bulunduğundan sonra yapılması gereken, düzeltmeye esas tarih itibarıyla düzeltme katsayısını bulmak ve bu katsayıyla 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda görünen stoklara ait tutarı çarpmaktır.

Örnek: Hesap dönemi takvim yılı olan, bilanço esasına göre defter tutan ve gelir vergisi mükellefi olan Bay (G) süper market işletmeciliği yapmaktadır. Hesap dönemi içinde çok çeşitli mal aktife girmekte ve çıkmaktadır. Bay (G) 31/12/2023 tarihli dönem sonu bilançosunu düzeltirken bilançoda görünen stoklarını toplulaştırılmış yöntemlerden stok devir hızı yöntemini tercih etmek suretiyle düzeltmeye karar vermiştir.

Stoklara ilişkin veriler aşağıdaki gibidir.

31/12/2022 tarihinde toplam stok tutarı: 5.000.000 TL

31/12/2023 tarihinde toplam stok tutarı: 6.000.000 TL

2023 yılında satılan malların maliyeti: 30.000.000 TL

* Birinci adım stok devir hızını bulmaktır.

<i>Stok Devir Hızı</i>	=	$\frac{\text{Dönem içinde satılan toplam mal maliyeti}}{(\text{Dönem başı stok tutarı} + \text{Dönem sonu stok tutarı}) / 2}$
	=	$30.000.000 / [(5.000.000 + 6.000.000) / 2]$
	=	5,45

* İkinci adım ortalama stokta kalma süresini ve dolayısıyla stokların aktife hangi ayda girdiklerini bulmaktır.

<i>Ortalama Stokta Kalma Süresi</i>	=	$\frac{\text{Dönem gün sayısı}}{\text{Stok devir hızı}}$
	=	365 / 5,45
	=	67 gün

31/12/2023 tarihi itibarıyla işletmenin aktifinde görünen stoklar, ortalama 67 gün öncesinden yani Ekim ayından kalan stoklardır. Bu durumda stoklar, 2023 yılının Ekim ayına ait düzeltme katsayısı ile enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır.

* Son adım 31/12/2023 tarihli bilançoda görünen stokların düzeltilmiş tutarlarını bulmaktır.

Buna göre düzeltilmiş yılsonu stok tutarı aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

<i>Düzeltilmiş Yıl Sonu Stokları</i>	=	<i>Düzeltmeye esas tutar x Ekim 2023 için düzeltme katsayısı</i>
--------------------------------------	---	--

REEL OLMAYAN FİNANSMAN MALİYETİ (ROFM)

- **Reel olmayan finansman maliyeti;** her türlü borçlanmada, borç tutarlarına (yabancı para üzerinden borçlanmalarda borcun alındığı tarihteki Türk Lirası karşılıklarına), borcun kullanıldığı döneme ait TEFE artış oranının uygulanması suretiyle hesaplanan tutarı ifade etmektedir.

2023 hesap dönemi sonuna ait bilanço üzerinde yapılacak düzeltme işleminde; bilançoda yer alan bazı parasal olmayan varlıkların içerisinde bulunan reel olmayan finansman maliyetlerinin, ilgili varlığın maliyet veya alış bedelinden düşülmesi sonucu bulunacak tutar düzeltmeye esas alınacaktır.

Reel olmayan finansman maliyeti ihtiva edebilecek parasal olmayan varlıklar

- Stoklar,
- Maddi duran varlıklar,
- Mali duran varlıklar,
- Özel tükenmeye tabi varlıklar.

ROFM Tespit Yöntemleri

1- “Borç Tutarının Esas Alınması”

$$\text{ROFM} = \text{Borç Tutarı} \times \frac{\text{Borcun Kapatıldığı Aya Ait Yİ-ÜFE} - \text{Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE}}{\text{Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE}}$$

2- “Toplam Finansman Maliyetinin Esas Alınması”

$$\text{ROFM} = \text{Toplam Fin. Maliyeti} \times \frac{\text{İlgili Hesap Dönemine Ait Yİ-ÜFE Artış Oranı}}{\text{İlgili Hesap Dönemine Ait Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı}}$$

Örnek: (Borç tutarının esas alınması)

- (D) Şirketi, 15 Şubat 2023 tarihinde 30.000.000 TL banka kredisi kullanarak, işletme faaliyetlerinde kullanmak üzere bir taşıt satın almıştır. Altı ay sonra kredi kapatılmış ve 8.000.000 TL faiz ödenmiştir. Ödenen faiz 163 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca söz konusu taşıtın maliyet bedeline ilave edilmiştir.
- Buna göre 31/12/2023 tarihli dönem sonu bilançosunda taşıtın maliyet bedeli 38.000.000 TL olarak görünecektir. Söz konusu taşıtın düzeltmeye esas tutarı da 38.000.000 TL olacak, **ancak taşıtın maliyet bedeli içerisinde yer alan reel olmayan finansman maliyeti düşüldükten sonra kalan kısım düzeltmeye tabi tutulacaktır.**

$$\text{ROFM} = \text{Borç Tutarı} \times \frac{\text{Borcun Kapatıldığı Aya Ait Yİ-ÜFE} - \text{Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE}}{\text{Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE}}$$

- **Borcun kullanıldığı döneme ait TEF E artış oranı :**

$$\text{Ağustos 2023 ÜFE} = 2659,60 \quad \text{Şubat 2023 ÜFE} = 2138,04 \quad \text{Fark} = (2659,6 - 2138,04) = 521,56$$

$$521,56 / 2138,04 = \mathbf{0,24394}$$

$$\text{ROFM} = 30.000.000 \times 0,24394 = \mathbf{7.318.200}$$

Söz konusu tutar, taşıtın 31/12/2033 tarihli bilançoda görünen değerinden düşülecek ve taşıtın enflasyon düzeltmesine esas tutulacak nihai tutarı bulunacaktır:

$$\text{Enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutar} = 38.000.000 - 7.318.200$$

$$= \mathbf{30.681.800 \text{ TL}}$$

Örnek: (Toplam finansman maliyetinin esas alınması)

- (Y) Şirketinin 2023 yılı içinde banka kredisi kullanarak yapmış olduğu fabrika binasının 31/12/2023 tarihli bilançodaki değeri 120.000.000 TL'dir. 2023 yılı içinde kapatılan söz konusu kredi için aynı yıl içinde 40.000.000 TL faiz ödenmiştir. Ödenen faizin tamamı 2023 yılı hesap dönemi sonunda söz konusu fabrika binasının maliyetine ilave edilmiştir.
- Buna göre "ilgili döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının dönem ortalama ticari kredi faiz oranına bölünmesi suretiyle belirlenen" oran şu şekilde hesaplanacaktır.

İlgili Hesap Dönemine Ait Yİ-ÜFE Artış Oranı

$$\text{ROFM} = \text{Toplam Fin. Maliyeti} \times \frac{\text{İlgili Hesap Dönemine Ait Yİ-ÜFE Artış Oranı}}{\text{İlgili Hesap Dönemine Ait Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı}}$$

İlgili Hesap Dönemine Ait Yİ-ÜFE Artış Oranı

Aralık 2023 ÜFE = 3100,00

Aralık 2022 ÜFE = 2021,19

Artış Oranı = $(3100,00 - 2021,19) / 2021,19 = 0,53375$

İlgili Hesap Dönemine Ait Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı

(%50 olarak varsayılmıştır.)

$$\text{ROFM} = 40.000.000 \times (0,53375 / 0,50) = 42.700,00 \text{ TL}$$

ROFM, fiili toplam finansman maliyetinden yüksek çıktığı için finansman maliyetinin tamamının ROFM olarak dikkate alınması gerekir.

Dolayısıyla finansman maliyetleri enflasyon düzeltmesinde dikkate alınmayacak, dikkate alınacak tutar 120.000.000 TL'den ibaret olacaktır.

DÜZELTİLME SONRASI BİLANÇODA YER ALACAK ÖZ SERMAYE KALEMLERİ

Bilançoda özkaynaklar grubunda yer alan bazı fonların, bu fonların ayrılmasına kaynak teşkil eden iktisadi kıymetlerin parasal ya da parasal olmayan kıymet olma durumuna göre enflasyon düzeltmesine tabi tutulup tutulmayacağı belirlenecektir.

Öz sermaye kalemlerinden;

a) Sermaye,

b) Sermaye düzeltmesi olumlu ve olumsuz farkları,

c)Hisse Senetleri İhraç Primleri,

ç) Hisse Senedi İptal Karları,

d) Yasal Yedekler,

e) Statü Yedekleri,

f) Olağanüstü Yedekler,

g)Özel Fonlar (213 sayılı Kanununun 328 ve 329 uncu maddeleri kapsamında oluşturulan sabit kıymet yenileme fonu ile aynı Kanununun 325/A maddesi kapsamında ayrılan girişim sermayesi fonu; 5520 sayılı Kanununun 5/1-e, j ve k bentleri gereğince oluşturulan fonlar; 6111, 6736, 7143, 7326, 7440 sayılı Kanunlar kapsamında, işletmede mevcut olduğu halde kayıtlarda yer almayan emtianın kayda alınmasına ilişkin olarak oluşturulan karşılık hesapları; 6491 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun ek 3 üncü maddesi ile 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanununun 3 üncü maddesi kapsamında oluşturulan fon hesapları gibi)

bilançoda düzeltilmiş değerleriyle yer alır.

Diğer öz sermaye kalemleri düzeltilmiş bilançoda gösterilmez.
Bu kapsamda 213 sayılı Kanunun;

- Mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası uyarınca oluşturulan yeniden değerlendirme değer artış fonu hesabı,
- Geçici 31 inci ve geçici 32 nci maddeleri uyarınca oluşturulan yeniden değerlendirme değer artış fonu hesabı,
- İşletmenin iştirakleri ile bağlı ortakları bünyesinde 213 sayılı Kanunun söz konusu hükümlerine göre yapılan yeniden değerlendirme dolayısıyla oluşmuş değer artışlarından kaynaklı iştirakler yeniden değerlendirme değer artış fonu hesabı,

gibi hesapların bakiyesi Enflasyon Düzeltme Hesabına aktarılmak suretiyle geçmiş yıllar karları veya zararları hesabıyla ilişkilendirilir.

Düzeltme öncesi “Geçmiş Yıllar Karları”, “Geçmiş Yıllar Zararları” ve “Dönem Net Karı (Zararı)” hesapları da aynı şekilde işleme tabi tutulur.

HESAPLAR ve DÜZELTMEYE ESAS TARİHLERİ

HESAP NO	AKTİF-PASİF	DÜZELTME YAPILACAK PARASAL OLMAYAN KIYMETLER	HANGİ TARİHTEN İTİBAREN DÜZELTİLECEK (VUK 298/A KAPSAMINDA DAHA ÖNCE EFLASYON DÜZELTMESİ YAPILDI İSE 31.12.2004 TARİHİ ALINACAK)
110	AKTİF	Geçici olarak elde tutulan hisse senetleri	ALİŞ TARİHİ
150	AKTİF	Üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak üzere işletmede bulundurulmuş hammadde ve malzemeler	DEFTERE KAYIT TARİHİ
151	AKTİF	Henüz tam mamul haline gelmemiş ancak direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik ve genel üretim giderlerinden belli oranlarda pay almış üretim aşamasındaki mamuller	DEFTERE KAYIT TARİHİ
152	AKTİF	Üretim çalışmalarını sonunda elde edilen ve satışa hazır hale gelmiş bulunan mamuller	DEFTERE KAYIT TARİHİ
153	AKTİF	Herhangi bir değişikliğe tabi tutulmadan satmak amacıyla işletmeye alınan ticari mallar	DEFTERE KAYIT TARİHİ
157	AKTİF	Diğer stok kalemlerinin hiçbirinin kapsamına alınmayan ürün, artık ve hurdalar	DEFTERE KAYIT TARİHİ
159	AKTİF	Yurt içinden ya da yurt dışından satın alınmak üzere siparişe bağlanan stoklarla ilgili olarak verilen avanslar	ÖDEME TARİHİ

HESAPLAR ve DÜZELTMEYE ESAS TARİHLERİ

HESAP NO	AKTİF-PASİF	DÜZELTME YAPILACAK PARASAL OLMAYAN KIYMETLER	HANGİ TARİHTEN İTİBAREN DÜZELTİLECEK (VUK 298/A KAPSAMINDA DAHA ÖNCE EFLASYON DÜZELTMESİ YAPILDI İSE 31.12.2004 TARİHİ ALINACAK)
170	AKTİF	Hakediş maliyetleri	DEFTERE KAYIT TARİHİ
180	AKTİF	Peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmemesi gereken, gelecek döneme ait giderler	DEFTERE KAYIT TARİHİ
240	AKTİF	İştiraklerdeki sermaye payları hesabında aranan asgari yüzdeleri taşımadığı için iştirakler hesabında izlenemeyen, ancak uzun vadede elde tutulması amaçlanan hisse senetleri ile hisse senetleri dışında kalan ve uzun vadeli amaçlarla veya yasal zorunluluklarla veya paraya dönüşme niteliği kayb olduğu için elde tutulan menkul kıymetler	DEFTERE KAYIT TARİHİ
242	AKTİF	İşletmenin, doğrudan veya dolaylı olarak diğer şirketlerin yönetimine ve ortaklık politikalarının belirlenmesine katılmak üzere edindiği hisse senetleri veya ortaklık payları	DEFTERE KAYIT TARİHİ
245	AKTİF	İşletmenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde 50 oranından fazla sermaye ya da oy hakkına veya en az bu oranda yönetim çoğunluğunu seçme hakkına sahip olduğu iştiraklerin sermaye payları	DEFTERE KAYIT TARİHİ
250	AKTİF	İşletmeye ait her türlü arazi ve arsalar	DEFTERE KAYIT TARİHİ
251	AKTİF	Herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için, yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş yeraltı ve yerüstü düzenleri	DEFTERE KAYIT TARİHİ

HESAPLAR ve DÜZELTMEYE ESAS TARİHLERİ

HESAP NO	AKTİF-PASİF	DÜZELTME YAPILACAK PARASAL OLMAYAN KIYMETLER	HANGİ TARİHTEN İTİBAREN DÜZELTİLECEK (VUK 298/A KAPSAMINDA DAHA ÖNCE EFLASYON DÜZELTMESİ YAPILDI İSE 31.12.2004 TARİHİ ALINACAK)
260	AKTİF	İmtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamalar	DEFTERE KAYIT TARİHİ
261	AKTİF	Bir işletme devralınırken katlanılan maliyet ile söz konusu işletmenin rayiç bedelle hesaplanan net varlıklarının değeri arasındaki olumlu fark olan peştamallıklar	DEFTERE KAYIT TARİHİ
262	AKTİF	İşletmenin kurulması, yeni bir şubenin açılması, işlerin sürekli olarak genişletilmesi için yapılan ve karşılığında maddi bir değer elde edilmeyen ve aktifleştirilmiş olan giderler	DEFTERE KAYIT TARİHİ
263	AKTİF	Yeni ürün ve teknolojiler oluşturulması, mevcutların geliştirilmesi ve benzeri amaçlarla yapılan ve aktifleştirilmiş olan giderler	DEFTERE KAYIT TARİHİ
264	AKTİF	Kiralanan gayrimenkullerin geliştirilmesi veya ekonomik değerinin sürekli olarak artırılması amacıyla yapılan özel maliyet bedelleri	DEFTERE KAYIT TARİHİ
268	AKTİF	Maddi olmayan duran varlıklar içinde amortisman tabi iktisadi kıymetler için ayrılmış olan amortismanlar	AİT OLDUKLARI KIYMETİN DÜZELTME KATSAYISI İLE DÜZELTİLECEK
271	AKTİF	Arama amacı ile yapılan işlerle ilgili arama giderleri	DEFTERE KAYIT TARİHİ

HESAPLAR ve DÜZELTMEYE ESAS TARİHLERİ

HESAP NO	AKTİF-PASİF	DÜZELTME YAPILACAK PARASAL OLMAYAN KIYMETLER	HANGİ TARİHTEN İTİBAREN DÜZELTİLECEK (VUK 298/A KAPSAMINDA DAHA ÖNCE EFLASYON DÜZELTMESİ YAPILDI İSE 31.12.2004 TARİHİ ALINACAK)
272	AKTİF	Açık işletmelerde, maden üstündeki örtüyü kaldırmak veya yeraltındaki maden yataklarına girmek, bu yataklarla yerüstü arasında genel kütlelerin tüketilmesine kadar sürekli bir bağlantı kurmak ve maden yataklarını üretime elverişli parçalara bölmek, gerek insanların gerekse araçların gidip gelme ve havalandırılmalarını ve cevherin taşınmasını sağlamak amacıyla açılacak olan düşey, yatay ve eğilimli yol, mecra ve benzeri faaliyetlerin gerektirdiği giderlerle; petrol işlemlerinden kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu işlemlere hazırlık için yapılan işçilik, yakıt, tamir ve bakım, nakliye, ikmal, malzeme vb. hazırlık ve geliştirme giderleri	DEFTERE KAYIT TARİHİ
278	AKTİF	Özel tükenmeye tabi varlıklar grubuna giren kalemler için ayrılan tükenme payları	DEFTERE KAYIT TARİHİ
280	AKTİF	Peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmemesi gereken gelecek yıllara ait giderler	DEFTERE KAYIT TARİHİ
294	AKTİF	Çeşitli nedenlerle işletmede kullanılmama ve satış olanaklarını yitiren ve elden çıkarılacak stoklar ve duran varlıklar	DEFTERE KAYIT TARİHİ

HESAPLAR ve DÜZELTMEME ESAS TARİHLERİ

HESAP NO	AKTİF-PASİF	DÜZELTME YAPILACAK PARASAL OLMAYAN KIYMETLER	HANGİ TARİHTEN İTİBAREN DÜZELTİLECEK (VUK 298/A KAPSAMINDA DAHA ÖNCE EFLASYON DÜZELTMESİ YAPILDI İSE 31.12.2004 TARİHİ ALINACAK)
340	PASİF	İşletmenin satış amacıyla gelecekte yapacağı mal teslimleri ve hizmet ifaları ile ilgili olarak peşin tahsil edilen sipariş avansları[3]	TAHSİL TARİHİ
350	PASİF	Yıllara yaygın taahhüt işleri yapan işletmelerin üstlendikleri işlerden, gerçekleştirdikleri kısım karşısında aldıkları hakedişler	DEFTERE KAYIT TARİHİ
380	PASİF	Gelecek bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirlerin bir yıldan kısa süreye ait kısımları	DEFTERE KAYIT TARİHİ
440	PASİF	İşletmenin satış sözleşmesine dayanarak mal teslimi ve hizmet ifasından önce tahsil ettiği bir yılı aşan avanslar[4]	TAHSİL TARİHİ
480	PASİF	Gelecek bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirlerin bir yıldan uzun süreye ait kısımları	DEFTERE KAYIT TARİHİ

ÖZ SERMAYE HESAPLARI DÜZELTME DURUMLARI

HESAP NO	DÜZELTME YAPILACAK PARASAL OLMAYAN KIYMETLER	HANGİ TARİHTEN İTİBAREN DÜZELTİLECEK (vuk 298/a KAPSAMINDA DAHA ÖNCE EFLASYON DÜZELTMESİ YAPILDI İSE 31.12.2004 TARİHİ ALINACAK)	HANGİ TARİHE KADAR DÜZELTİLECEK	FARK HESABI	DÜZELTME FARK GELİR/GİDER	KAPANIŞTA FARK GELİR/GİDERİN GİDECEĞİ HESAP
5	ÖZ KAYNAKLAR					
50	ÖDENMİŞ SERMAYE					
500	PASİF SERMAYE HESABI					
01	Nakdi Olarak Ödenen Sermaye	Ödeme Tarihi	31.12.2023	Sermaye Hesabı Enflasyon Düzeltilmesi FARK HESABI alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
02	Aynı Olarak Konulan kıymetler	Mülkiyetin işletmeye intikal ettiği tarih	31.12.2023	Sermaye Hesabı Enflasyon Düzeltilmesi FARK HESABI alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
03	Kar yedekleri, geçmiş yıl karları ve net dönem karının sermayeye ilave edilmesi dolayısıyla artırılan sermaye için	Sermaye artırımı işleminin Tescil Tarihi	31.12.2023	Sermaye Hesabı Enflasyon Düzeltilmesi FARK HESABI alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
04	522-MDV YD ARTIŞLARI (Geçici 31, Geçici 32, Mük.298 Ç) HESABI'ndan Sermayeye İlave Edilmiş Olan Tutarlar	Enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz. Sermayeden bu tutar düşülüp kalan sermaye tutarı düzeltmeye tabi olacak. Bu hesap tutarı 698 HESABI 'na Aktarılacak (Gelir Etkisi)	*	*	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
05	523- İŞTİRAKLERİN YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI hesabında Sermayeye ilave edilmiş olan tutarlar	Enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz. Sermayeden bu tutar düşülüp kalan sermaye tutarı düzeltmeye tabi olacak. Bu hesap tutarı 698 HESABI 'na Aktarılacak (Gelir Etkisi)		*	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK

ÖZ SERMAYE HESAPLARI DÜZELTME DURUMLARI

	06	524- MALİYET ARTIŞ FONU (2003 VE ÖNCESİNDE VARDI). Bu hesabın Sermaye hesabına ilave edilmiş olması halinde.	Enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz. Sermayeden bu tutar düşülüp kalan sermaye tutarı düzeltmeye tabi olacak. Bu hesap tutarı 698 HESABI'na Aktarılacak (Gelir Etkisi)		*	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
	07	525- KAYDA ALINAN EMTİA ÖZEL KARŞILIK HESABI (7440 vb. kanunlarla gelen Stok bildirimleri ile oluşan hesaptı)	DEFTERE KAYIT TARİHİ	31.12.2023	*	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
	09	5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun ile 193 sayılı Kanunun geçici 85, 90 ve 93 üncü maddeleri ve 5520 sayılı Kanunun geçici 15 inci maddesi kapsamında oluşturulan FON HESAPLARINDAN (549 NOLU HESAPTA İZLENİP DAHA SONRA SERMAYEYE İLAVE EDİLMİŞ OLAN) işletmeye konulan Nakit varlıklar gibi parasal kıymetlerden kaynaklanan tutarlar	Enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz. Sermayeden bu tutar düşülüp kalan sermaye tutarı düzeltmeye tabi olacak. Bu hesap tutarı 698 HESABI'na Aktarılacak (Gelir Etkisi)	*	*	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
	10	5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun ile 193 sayılı Kanunun geçici 85, 90 ve 93 üncü maddeleri ve 5520 sayılı Kanunun geçici 15 inci maddesi kapsamında oluşturulan FON HESAPLARINDAN (549 NOLU HESAPTA İZLENİP DAHA SONRA SERMAYEYE İLAVE EDİLMİŞ OLAN) işletmeye konulan Nakit varlıklar DİŞİNDAKİ kıymetlerden (altın, taşınmaz gibi) kaynaklanan tutarlar	Sermaye Artırımının Tescil Tarihi	31.12.2023	Sermaye Hesabı Enflasyon Düzeltmesi FARK HESABI alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
501	PASİF	ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)	Bu hesaptaki bakiye tutarı, düzeltme işlemine tabi olacak olan Nakdi olarak ödenmiş sermaye tutarından, yetmediği durumda Nakit Varlıklar Dışındaki kıymetlerin tutarından tenzil edilecek ve tenzilden sonra diğer hesaplardaki tutarlar düzeltmeye tabi tutulacaktır. Bu hesap ile ilgili bir düzeltme yapılmayacaktır. Bu hesabın kalan bakiyesi düzeltilmeden bilançoda yer alacaktır.	*	*	*	*

ÖZ SERMAYE HESAPLARI DÜZELTME DURUMLARI

502	PASİF	SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI	DEFTERE KAYIT TARİHİ	31.12.2023	Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları - Enflasyon Düzeltmesi FARK HESABI alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
		<i>İşleyişi: Ödenmiş sermaye tutarının enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucunda ödenmiş sermaye tutarında meydana gelen artışlar bu hesabın alacağına, "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı" nın borcuna kaydedilir. İzleyen dönemde enflasyon oranının düşmesi sonucu taşıma işleminden ortaya çıkan azalışlar bu hesabın borcuna "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı" nın alacağına kaydedilir. Bu farkların sermayeye eklenmesi durumunda "500- Sermaye Hesabı" nın alacağına karşılık bu hesap borçlandırılır.</i>					
503	PASİF	SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)	DEFTERE KAYIT TARİHİ	31.12.2023	Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları - Enflasyon Düzeltmesi FARK HESABI borcuna	698 HESABIN ALACAĞINA - GELİR ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
		<i>İşleyişi: Ödenmiş sermaye tutarının ilk kez enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucu ödenmiş sermaye tutarında azalış meydana gelmesi durumunda bu hesabın borcuna, "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı" nın alacağına kaydedilir. İzleyen dönemlerde düzeltme sonucunda ortaya çıkan olumlu farklar önce bu hesaptaki tutardan mahsup edilir, varsa kalanı "502- Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farklar" hesabına alacak yazılır.</i>					

ÖZ SERMAYE HESAPLARI DÜZELTME DURUMLARI

52		SERMAYE YEDEKLERİ					
520	PASİF	HİSSE SENEDİ İHRAÇ PRİMLERİ (EMİSYON PRİMİ)	DEFTERE KAYIT TARİHİ	31.12.2023	Hisse Senetleri ihraç Primleri Enflasyon Düzeltilmesi FARK HESABI Alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
521	PASİF	HİSSE SENEDİ İPTAL KARLARI	DEFTERE KAYIT TARİHİ	31.12.2023	Hisse Senetleri iptal Karları Enflasyon Düzeltilmesi FARK HESABI Alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
522	PASİF	MADDİ DURAN VARLIK YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI	Düzeltilme yapılmayacaktır. Bu hesabın borcuna ve 698 hesabına alacağına kayıt yapılarak bu hesap sıfırlanacaktır. Düzeltilme sonrası bilançoda bu hesap bulunmayacaktır.	*	*	698 HESABIN ALACAĞINA - GELİR ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
523	PASİF	İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI	Düzeltilme yapılmayacaktır. Bu hesabın borcuna ve 698 hesabına alacağına kayıt yapılarak bu hesap sıfırlanacaktır. Düzeltilme sonrası bilançoda bu hesap bulunmayacaktır.	*	*	698 HESABIN ALACAĞINA - GELİR ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
524	PASİF	MALİYET ARTIŞ FONLARI	Düzeltilme yapılmayacaktır. Bu hesabın borcuna ve 698 hesabına alacağına kayıt yapılarak bu hesap sıfırlanacaktır. Düzeltilme sonrası bilançoda bu hesap bulunmayacaktır.	*	*	698 HESABIN ALACAĞINA - GELİR ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
525	PASİF	KAYDA ALINAN EMTİA ÖZEL KARŞILIK HESABI	(7440vb. ka nunlarla gelen Stok bildirimleri ile oluşan hesaptı) DEFTERE KAYIT TARİHİ	31.12.2023	Kayda Alınan Emtia Karşılığı Enflasyon Düzeltilmesi FARK HESABI Alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK

ÖZ SERMAYE HESAPLARI DÜZELTME DURUMLARI

54		<i>KAR YEDEKLERİ</i>					
540	PASİF	YASAL YEDEKLER	DEFTERE KAYITTARİHİ	31.12.2023	Kar Yedekleri Enflasyon Düzeltilmesi FARK HESABI Alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
541	PASİF	STATÜ YEDEKLERİ	DEFTERE KAYITTARİHİ	31.12.2023	Statü Yedekleri Enflasyon Düzeltilmesi FARK HESABI Alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
542	PASİF	OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER	DEFTERE KAYITTARİHİ	31.12.2023	Olağanüstü Yedekler Enflasyon Düzeltilmesi FARK HESABI Alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK

ÖZ SERMAYE HESAPLARI DÜZELTME DURUMLARI

549	PASİF	ÖZEL FONLAR						
	01	5520 sayılı Kanunun 5/1-e, j ve k bentleri gereğince oluşturulan fonlar	DEFTERE KAYIT TARİHİ	31.12.2023	Özel Fonlar Enflasyon Düzeltmesi FARK HESABI Alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK	
	02	4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun ek 3 üncü maddesi ile 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi kapsamında oluşturulan fon hesapları gibi fonlar	DEFTERE KAYIT TARİHİ	31.12.2023	Özel Fonlar Enflasyon Düzeltmesi FARK HESABI Alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK	
	03	213 sayılı Kanunun 328 ve 329 uncu maddeleri kapsamında oluşturulan <u>sabit kıymet yenileme fonu</u> ile aynı Kanunun 325/A maddesi kapsamında ayrılan <u>girişim sermayesi fonu</u>	DEFTERE KAYIT TARİHİ	31.12.2023	Özel Fonlar Enflasyon Düzeltmesi FARK HESABI Alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK	
	04	193 sayılı Kanunun geçici 85, 90 ve 93 üncü maddeleri kapsamında (VARLIK BARIŞLARI) oluşturulan FON hesaplarından PARASAL NİTELİĞİ OLMAYANLAR (altın, taşınmaz gibi parasal olmayan kıymetlerden kaynaklı olanlar bilançoda düzeltilmiş değeri ile dikkate alınacak)	DEFTERE KAYIT TARİHİ	31.12.2023	Özel Fonlar Enflasyon Düzeltmesi FARK HESABI Alacağına	698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK	
	05	193 sayılı Kanunun geçici 85, 90 ve 93 üncü maddeleri kapsamında (VARLIK BARIŞLARI) oluşturulan FON hesaplarından PARASAL NİTELİĞİ OLANLAR (nakit, diğer sp araçları olarak işletmeye giren tutarlar karşılığı açılan özel fon hesapları)	Altın, taşınmaz gibi parasal olmayan kıymetler dışındaki diğer parasal kıymetler için düzeltme olmayacak, bilançoda düzeltilmemiş hali ile yer alacaktır. Düzeltme katsayısı 1 olarak dikkate alınacaktır.					
	06	5520 sayılı Kanunun geçici 15 inci maddesi ve 5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun kapsamında (VARLIK BARIŞLARI) oluşturulan fon hesaplarından; mezkûr Kanun hükümleri dâhilinde işletmeye konulan aktın, taşınmaz gibi parasal olmayan kıymetlerden kaynaklı fon hesapları	DEFTERE KAYIT TARİHİ	31.12.2023		698 HESABIN BORCUNA - GİDER ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK	
	07	5520 sayılı Kanunun geçici 15 inci maddesi ve 5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun kapsamında (VARLIK BARIŞLARI) oluşturulan fon hesaplarından; mezkûr Kanun hükümleri dâhilinde işletmeye konulan nakit varlıklar gibi parasal kıymetlerden kaynaklı fon hesapları	Altın, taşınmaz gibi parasal olmayan kıymetler dışındaki diğer parasal kıymetler için düzeltme olmayacak, bilançoda düzeltilmemiş hali ile yer alacaktır. Düzeltme katsayısı 1 olarak dikkate alınacaktır.					
	08	213 sayılı Kanunun 280/A maddesinin birinci fıkrası uyarınca oluşturulan fon hesabı; 193 Kanunun geçici 84 üncü maddesi, 5746 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi kapsamında olan hibeler gibi gelir/kurumlar vergisi kazancının tespitinde gelir olarak dikkate alınmayan hibeler nedeniyle ilgili mevzuat dâhilinde oluşturulan fon hesapları	Altın, taşınmaz gibi parasal olmayan kıymetler dışındaki diğer parasal kıymetler için düzeltme olmayacak, bilançoda düzeltilmemiş hali ile yer alacaktır. Düzeltme katsayısı 1 olarak dikkate alınacaktır.					

ÖZ SERMAYE HESAPLARI DÜZELTME DURUMLARI

57		GEÇMİŞ YILLAR KARLARI					
570	PASİF	GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI	Düzeltilme yapılmayacaktır. Bu hesabın borcuna ve 698 hesabına alacağına kayıt yapılarak bu hesap sıfırlanacaktır. Düzeltilme sonrası bilançoda bu hesap bulunmayacaktır.	*	570-Geçmiş Yıllar Karları hesabının BÖRCUNA	698 HESABIN ALACAĞINA - GELİR ETKİSİ	GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
58		GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI					
580	PASİF	GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)	DEFTERE KAYIT TARİHİ	31.12.2023		698 HESABIN ALACAĞINA - GELİR ETKİSİ	TÜM HESAP GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
59		DÖNEM NET KARI (ZARARI)					
590	PASİF	DÖNEM NET KARI	Düzeltilme yapılmayacaktır. Bu hesabın borcuna ve 698 hesabına alacağına kayıt yapılarak bu hesap sıfırlanacaktır. Düzeltilme sonrası bilançoda bu hesap bulunmayacaktır.	*	590-Geçmiş Yıllar Karları hesabının BÖRCUNA	698 HESABIN ALACAĞINA - GELİR ETKİSİ	TÜM HESAP GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK
591	PASİF	DÖNEM NET ZARARI (-)	Düzeltilme yapılmayacaktır. Bu hesabın alacağına ve 698 hesabına borcuna kayıt yapılarak bu hesap sıfırlanacaktır. Düzeltilme sonrası bilançoda bu hesap bulunmayacaktır.	*	591-Geçmiş Yıllar ZARARLARI hesabının ALACAĞINA	698 HESABIN BÖRCUNA - GİDER ETKİSİ	TÜM HESAP GEÇMİŞ YIL KAR/ZARAR HESABINA AKTARILACAK

DENİZLİ
SERBEST MUHASEBECİ
MALİ MÜŞAVİRLER ODASI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÜZÜNCÜ YILI

Teşekkürler

İrfan VURAL

Yeminli Mali Müşavir

irfan.vural@bakis.com.tr